

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖ - ๗/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๔๘

เรื่องพิจารณาที่ ๓๘/๒๕๔๘

วันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

คำร้องทั้งสองนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นเรื่องเดียวกัน ศาลจึงให้รวมคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยไปพร้อมกัน ดังนี้

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง

มาตรา ๒๘ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การตีบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการตีบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งมีเหตุผลในการประกาศใช้ปรากฏท้ายพระราชบัญญัตินี้ว่า “โดยที่การเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัยที่นานาประเทศได้ทำความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าและจัดตั้งองค์การการค้าโลกได้เสร็จสิ้นลงและมีผลใช้บังคับแล้ว ทำให้ประเทศไทยซึ่งเป็นภาคีสมาชิกองค์การการค้าโลกมีพันธกรณีที่จะต้องออกกฎหมายอนุวัติการให้สอดคล้องกับความตกลงดังกล่าว เพื่อให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และโดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดลักษณะของเครื่องหมายและเครื่องหมายที่ต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า การสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บค่าธรรมเนียมในการโฆษณาของจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า รวมทั้งเพิ่มเติมให้มีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กับเพิ่มเติมอำนาจของนายทะเบียนในส่วนของการพิจารณาคำคัดค้านจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มีเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่ง คือ การควบคุมการถือสิทธิในเครื่องหมายการค้าและคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการถือสิทธิดังกล่าวให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเพื่อความสงบสุขของสังคม ซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะรวมทั้งการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนไว้แล้ว มิให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในภายหลังจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือน

หรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ทั้งนี้ เพื่อมิให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า จนอาจมีผลกระทบต่อผลการประกอบธุรกิจของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนไว้แล้ว พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ฯ จึงได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเพื่อให้การปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๑ (๑) ที่บัญญัติให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์แต่งตั้ง อาจร้องขอต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดได้ หากแสดงได้ว่าเครื่องหมายการค้านั้น ในขณะที่จดทะเบียนมิได้เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา ๗ มาตรา ๘๖ (๒) ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีอำนาจหน้าที่พิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ฯ และมาตรา ๖๕ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า เมื่อได้มีคำสั่งเพิกถอนหรือไม่เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๖๑ ให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ร้องขอให้เพิกถอน เจ้าของเครื่องหมายการค้าและผู้ได้รับอนุญาตถ้ามี ทราบโดยไม่ชักช้า ฯ นั้น เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการในการตรวจสอบเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หากผู้มีส่วนได้เสียซึ่งอาจเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอื่นหรือนายทะเบียนแสดงให้เห็นได้ว่าเครื่องหมายการค้าขณะจดทะเบียนมิได้เป็นเครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าแตกต่างไปจากสินค้าอื่น และอาจเป็นผลให้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะให้อำนาจคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเพิกถอนเครื่องหมายการค้าข้างต้นได้อันเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินหรือการประกอบกิจการของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วก็ตาม แต่การจำกัดสิทธิเช่นว่านั้นก็โดยมุ่งให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินหรือการประกอบกิจการของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อน มิให้มีการล่วงละเมิดสิทธิโดยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของตน ซึ่งการจำกัดสิทธิดังกล่าวรัฐธรรมนูญบัญญัติให้กระทำได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้การตรวจสอบโดยคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า

ซึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นประธานกรรมการ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน อัยการสูงสุดหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านกฎหมายและการพาณิชย์และมีประสบการณ์เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและเครื่องหมายการค้าไม่น้อยกว่าแปดคน แต่ไม่เกินสิบสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งซึ่งมีทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นกรรมการ การพิจารณา และมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าก่อนที่จะมีคำสั่งเพิกถอนหรือไม่เพิกถอนเครื่องหมายการค้าที่มีได้ มีลักษณะบ่งเฉพาะดังกล่าวข้างต้น ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ เครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และเมื่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้มีคำสั่งเพิกถอนหรือไม่ เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ผู้ขอให้เพิกถอน เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นหรือผู้ได้รับ อนุญัตติสิทธิบัตรการค้าของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าต่อศาลได้ นับเป็นหลักประกันที่กฎหมาย ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าของเครื่องหมายการค้าทั้งที่จดทะเบียนก่อนและจดทะเบียน ในภายหลังไว้แล้ว จึงเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญยกเว้นให้จำกัดสิทธิและเสรีภาพภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย และเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองบุคคลโดยเสมอภาคกันและมีได้มุ่งหมายใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง หากเป็นการใช้บังคับแก่กรณีทั่วไปจึงมิได้เป็นการละเมิด ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๘๖ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ซึ่งอยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตย องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงาน ของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง โดยบทบัญญัติ มาตรา ๒๗ มิได้มีข้อความใดที่รับรองสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจากสิทธิ และเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบัญญัติอยู่ในมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญนี้แล้วจึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้งว่า บทบัญญัติใดของกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ได้ และเนื่องจากพระราชบัญญัติ

เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ไว้แล้ว ดังนั้น พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๘๖ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๘๖ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ